

Datum van inontvangstneming : 08/12/2025

Zaak C-680/25*

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

23 oktober 2025

Verwijzende rechter:

Tribunalul Mureș (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

25 september 2024

Verzoekende partij:

A.J.

Verwerende partijen:

Tribunalul Suceava

Înalta Curte de Casație și Justiție

Voorwerp van het hoofdgeding

Met haar vordering tot berekening van haar salaris vordert verzoekster de verwijzende rechter dat hij verweerders veroordeelt tot betaling van het salaris waarop zij recht heeft op grond van haar anciënniteit van meer dan vijf jaar in de functie van gerechtsjurist.

Aard en voorwerp van de prejudiciële verwijzing

De verwijzende rechter verzoekt krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie om uitlegging van de bepalingen van richtlijn 1999/70/EG, met name van clause 4, punt 1, van de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake

* Procestaal: Roemeens.

arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die is opgenomen in de bijlage bij die richtlijn, afzonderlijk en in samenhang met artikel 20 en artikel 21, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, het Unierechtelijke beginsel van non-discriminatie en de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) op het gebied van het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht.

Prejudiciële vragen

1) Is de nationale rechter, die de bepalingen van richtlijn 1999/70/EG en van de raamovereenkomst bij voorrang moet toepassen, verplicht om ervoor te zorgen dat deze bepalingen volledig worden toegepast en moet hij ambtshalve elke daarmee strijdige bepaling van –zelfs latere – nationale wetgeving buiten toepassing laten, zonder eerst de intrekking van die bepaling bij wet of enige andere procedure te vragen of af te wachten?

2) Moet het begrip „arbeidsvoorwaarden” in clause 4, punt 1, van de (op 18 maart 1999 gesloten) raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999 betreffende de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, aldus worden uitgelegd dat het als grondslag kan dienen voor een vordering als die in het hoofdgeding, die strekt tot toekenning aan een werknemer met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd van een loonbestanddeel (loonsverhoging of toelage) wegens anciënniteit, een recht dat door de nationale regeling is voorbehouden aan werknemers met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd?

3) Moet clause 4, punt 1, van de raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd (die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG) aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staat aan de invoering van een verschil in behandeling (met betrekking tot de toekenning van een loonbestanddeel wegens anciënniteit) tussen werknemers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd en werknemers met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd dat alleen wordt gerechtvaardigd door het feit dat dit verschil is vastgelegd in een nationale wettelijke regeling van een lidstaat?

4) Zijn de nationale rechters op grond van clause 4, punt 1, van de raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd (die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG) verplicht om de individuele rechten van werknemers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd te beschermen, met name wanneer er sprake is van discriminatie die rechtstreeks voortvloeit uit nationale wettelijke bepalingen en van ongelijke beloning van deze werknemers ten opzichte van werknemers met een arbeidsovereenkomst voor

onbepaalde tijd, in het bijzonder wanneer dit gebeurt binnen dezelfde overheidsdienst?

Aangevoerde wettelijke bepalingen

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (wet nr. 134/2010 houdende het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (opnieuw bekendgemaakt in Monitorul Oficial al României, nr. 247 van 10 april 2015, zoals gewijzigd)

Artikel 426, leden 1 tot en met 3: „(1) De uitspraak wordt opgesteld door de rechter die het geschil heeft beslecht. Wanneer de rechtsprekende kamer tevens bestaat uit gerechtsjuristen of assistent-rechters, kan de voorzitter een van hen aanwijzen om de uitspraak op te stellen. (2) Indien een van de rechters of gerechtsjuristen bij de beraadslaging in de minderheid is gebleven, stelt deze zijn afwijkende mening op, waarbij hij zijn argumenten uiteenzet, de door hem voorgestelde oplossing geeft en zijn handtekening plaatst. [...] (3) De uitspraak wordt ondertekend door de leden van de rechtsprekende kamer en door de griffier.”

Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (wet nr. 304/2022 op de rechterlijke organisatie), bekendgemaakt in Monitorul Oficial al României, nr. 1104 van 16 november 2022

Artikel 121: „Gerechtsjuristen worden op voordracht van de Sociaal-Economische Raad door de minister van Justitie voor een ambtstermijn van vijf jaar benoemd uit personen met ten minste vijf jaar anciënniteit in juridische functies die aan de volgende cumulatieve voorwaarden voldoen: a) zij hebben de Roemeense nationaliteit, zijn woonachtig in Roemenië en zijn volledig handelingsbekwaam; b) zij beschikken over een diploma in de rechten en beschikken over voldoende theoretische kennis; c) zij hebben geen strafblad (inclusief op fiscaal gebied) en een goede reputatie; d) zij beheersen de Roemeense taal; e) zij zijn medisch en psychologisch geschikt om het ambt uit te oefenen.”

Artikel 122, leden 1, 4 en 8: „(1) Gerechtsjuristen zijn onafzetbaar tijdens hun ambtstermijn en zijn alleen aan de wet onderworpen. (2) De wettelijke bepalingen betreffende de verplichtingen, verboden en onverenigbaarheden van rechters en openbare aanklagers zijn eveneens van toepassing op gerechtsjuristen. (3) De bepalingen inzake vakantiedagen, gratis gezondheidszorg en gratis vervoer, zoals vastgelegd bij wet voor rechters en openbare aanklagers, zijn ook van toepassing op gerechtsjuristen. (4) Gerechtsjuristen leggen de eed af onder de voorwaarden die de wet voor rechters en openbare aanklagers voorschrijft. [...] (8) Gerechtsjuristen nemen deel aan de programma's voor permanente beroepsopleiding van het Nationaal Instituut voor de Magistratuur, rekening houdend met de specifieke kenmerken van hun werkzaamheden.”

Artikel 124, lid 1: „De wettelijke bepalingen inzake tuchtrechtelijke overtredingen en sancties en de wettelijke gronden voor ontzetting uit het ambt die gelden voor rechters en openbare aanklagers zijn ook van toepassing op gerechtsjuristen.”

Artikel 125, leden 1 en 2: „(1) De kwaliteit van de werkzaamheden van gerechtsjuristen wordt elke twee jaar beoordeeld. De eerste beoordeling van gerechtsjuristen vindt een jaar na hun aanstelling plaats. (2) De in lid 1 bedoelde beoordeling wordt verricht door de voorzitter van het gerecht waar de gerechtsjurist werkzaam is. De procedure, de criteria en de criteria voor de beoordeling van de werkzaamheden van rechters die bij wet zijn vastgesteld, zijn van overeenkomstige toepassing op de gerechtsjuristen met betrekking tot de bevoegdheden die zij krachtens de wet uitoefenen.”

Hotărârea Guvernului nr. 616/2005 privind condițiile, procedura de selecție și de propunere de către Consiliul Economic și Social a candidaților pentru a fi numiți ca asistenți judiciari de către ministrul justiției (regeringsbesluit nr. 616/2005 tot vaststelling van de voorwaarden en procedure voor de selectie en voordracht door de Sociaal-Economische Raad van kandidaten voor benoeming als gerechtsjurist door de minister van Justitie (bekendgemaakt in Monitorul Oficial nr. 583 van 6 juli 2005)

Artikel 6: „(1) Kandidaten worden door de Sociaal-Economische Raad geselecteerd met instemming van de nationale representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties. Indien die organisaties geen instemming verlenen, beslist het uitvoerend bureau van de Sociaal-Economische Raad welke kandidaten worden voorgedragen. (2) De Sociaal-Economische Raad [...] onderzoekt de dossiers van de kandidaten en de resultaten van het selectieonderzoek en legt deze ter goedkeuring voor aan het uitvoerend bureau en de plenaire vergadering van de Sociaal-Economische Raad.”

Legea nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (wet nr. 330/2009 betreffende uniforme bezoldiging van met overheidsmiddelen betaald personeel) (bekendgemaakt in Monitorul Oficial nr. 762 van 9 november 2009) regelde aanvankelijk de loonsverhoging wegens anciënniteit van gerechtsjuristen en bepaalde dat zij recht hadden op de bezoldiging van rechters bij rechtbanken van eerste aanleg, met inbegrip van alle loonsverhogingen wegens anciënniteit, ook wegens anciënniteit van meer dan vijf jaar. De toekenning van de loonsverhoging wegens anciënniteit voor gerechtsjuristen werd vervolgens beperkt tot een anciënniteit van maximaal vijf jaar bij de bepalingen van Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (kaderwet nr. 284/2010 betreffende uniforme bezoldiging van met overheidsmiddelen betaald personeel) (bekendgemaakt in Monitorul Oficial nr. 877 van 28 december 2010) en van Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice (kaderwet nr. 153/2017 betreffende uniforme bezoldiging van met overheidsmiddelen betaald personeel) (bekendgemaakt in Monitorul Oficial nr. 492 van 28 juni 2017).

Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (regeringsdecreet nr. 137/2000 tot voorkoming en bestraffing van alle vormen van discriminatie), opnieuw bekendgemaakt in Monitorul Oficial al României nr. 166 van 7 maart 2014 (hierna: „OG nr. 137/2000”)

Artikel 27, lid 1: „Een persoon die meent het slachtoffer van discriminatie te zijn, kan bij de rechter verzoeken om schadevergoeding en om herstel in de toestand van vóór de discriminatie of om ongedaanmaking van de door de discriminatie ontstane situatie, overeenkomstig het gemeenrecht. [...]”

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999 betreffende de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, clause 4, punt 1, van de bijlage daarbij

Artikel 20 en artikel 21, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Aangevoerde rechtspraak

Rechtspraak van de nationale rechterlijke instanties

Arrest nr. 12/2022 van de Înaltă Curte de Casație și Justiție (hoogste rechterlijke instantie, Roemenië) (kamer voor beroepen in het belang van de wet), waarin is geoordeeld dat de gelijkschakeling van de bezoldiging van gerechtsjuristen op het maximumniveau niet leidt tot een verhoging van de maandelijkse bezoldiging overeenkomstig de daadwerkelijke anciënniteit van meer dan vijf jaar.

Arrest nr. 1325/2008 van de Curte Constituțională (grondwettelijk hof, Roemenië), waarin is geoordeeld dat de bepalingen van OG nr. 137/2000 ongrondwettig zijn voor zover daaruit kan worden afgeleid dat de rechterlijke instanties bevoegd zijn om regelgevingshandelingen met kracht van wet te vernietigen of buiten toepassing te laten wanneer zij die discriminerend achten, en deze te vervangen door in de rechtspraak gevormde regels of door bepalingen uit andere regelgevingshandelingen.

Arrest nr. 873/2010 van de Curte Constituțională, waarin is geoordeeld dat het begrip „onafhankelijkheid van rechters” niet uitsluitend betrekking heeft op rechters, maar op de rechterlijke macht als geheel.

Arrest nr. 390/2021 van de Curte Constituțională, waarin is geoordeeld dat een nationale rechter niet bevoegd is om te onderzoeken of een bepaling van nationaal recht die grondwettig is geacht, verenigbaar is met het Unierecht.

Arrest nr. 467/2023 van de Curte Constituțională, waarin werd benadrukt dat de staat binnen de grenzen van het non-discriminatiebeginsel vrij is om te beslissen welke belonings- en socialezekerheidsregeling hij toepast en welke vergoedingen hij onder een van deze regelingen toekent, alsook om de hoogte van die vergoedingen vast te stellen.

Arrest nr. 724/2024 van de Curte Constituțională, waarin is geoordeeld dat de institutionele component van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht betrekking heeft op de gehele rechterlijke macht en (financiële) waarborgen vereist, en dat de nationale wetgever verplicht is mechanismen in dit verband in te stellen.

Rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie

Arresten van 25 mei 1971, [REDACTED] 80/70, EU:C:1971:55, punten 7 en 8, 8 april 1976, [REDACTED] 43/75, EU:C:1976:56, 9 maart 1978, *Amministrazione delle Finanze dello Stato*, 106/77, EU:C:1978:49, 13 mei 1986, [REDACTED] 170/84, EU:C:1986:204, punten 16-22, 28 september 1994, [REDACTED] C-7/93, EU:C:1994:350, punten 42, 43 en 45, 17 mei 1990, [REDACTED], C-262/88, EU:C:1990:209, punten 22-28, 23 oktober 2003, [REDACTED] C-4/02 en C-5/02, EU:C:2003:583, punten 56-64, 30 maart 2006, [REDACTED], C-10/05, EU:C:2006:220, punt 22, 13 september 2007, [REDACTED] C-307/05, EU:C:2007:509, punt 38, 11 december 2007, *International Transport Workers' Federation en Finnish Seamen's Union*, C-438/05, EU:C:2007:772, punt 40, 18 december 2007, *Laval un Partneri*, C-341/05, EU:C:2007:809, punt 87, 15 april 2008, *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, punten 55, 59, 60, 68, 126, 129, 130 en 134, 4 juni 2009, [REDACTED] [REDACTED], C-22/08 en C-23/08, EU:C:2009:344, punt 27, en van 22 december 2010, [REDACTED], [REDACTED], C-444/09 en C-456/09, EU:C:2010:819, punten 38, 49 en 78-83, beschikking van 18 maart 2011, [REDACTED], C-273/10, niet gepubliceerd, EU:C:2011:167, punten 27, 31 en 46, arrest van 8 september 2011, [REDACTED], [REDACTED] C-177/10, EU:C:2011:557, punten 46, 56 en 77, beschikking van 9 februari 2012, [REDACTED], C-556/11, niet gepubliceerd, EU:C:2012:67, punten 32, 36 en 53, arresten van 1 maart 2012, [REDACTED], C-393/10, EU:C:2012:110, punten 41 en 42, en van 18 oktober 2012, [REDACTED] [REDACTED] C-302/11–C-305/11, EU:C:2012:646, punt 62, beschikking van 7 maart 2013, [REDACTED] e.a., C-393/11, niet gepubliceerd, EU:C:2013:143, punt 47, arrest van 26 maart 2015, [REDACTED] C-316/13, EU:C:2015:200, punten 27 en 31, beschikking van 21 september 2016, [REDACTED] C-631/15, EU:C:2016:725, punten 28, 33, 50 en 57-59, beschikking van 9 februari 2017, [REDACTED], C-443/16, EU:C:2017:109, punt 53, arresten van 20 december 2017, [REDACTED] [REDACTED], C-158/16, EU:C:2017:1014, punt 30, 5 juni 2018, [REDACTED] [REDACTED], C-677/16, EU:C:2018:393, punten 41 en 56, 25 juli 2018, [REDACTED] [REDACTED], C-96/17, EU:C:2018:603, punt 46, 20 september 2018, [REDACTED] C-466/17, EU:C:2018:758, punt 39, en van 20 november 2018, *Sindicatul Familia Constanța e.a.*, C-147/17, EU:C:2018:926, punt 41, beschikking van 19 maart 2019, *CCOO*, C-293/18, niet gepubliceerd, EU:C:2019:224, punten 30 en 31, arresten van 20 juni 2019, [REDACTED]

██████ C-72/18, EU:C:2019:516, punten 27 en 47, en van 16 juli 2020, Governo della Repubblica italiana (Status van de Italiaanse vrederechters), C-658/18, EU:C:2020:572, punten 121-123 en 157, beschikking van 3 september 2020, ██████████, C-610/19, EU:C:2020:673, punt 75, arresten van 21 december 2021, Euro Box Promotion, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 en C-840/19, punten 255-260, 7 april 2022, Ministero della Giustizia e.a., C-236/20, EU:C:2022:263, punten 36 en 37, en van 27 juni 2024, C-41/23, ███████ punt 41.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoekster is aangesteld bij de verwerende rechterlijke instantie in de functie van gerechtsjurist, waarin zij meer dan vijf jaar anciënniteit heeft opgebouwd na verschillende dienstbetrekkingen voor bepaalde tijd, waaronder drie opeenvolgende. Zij werkt nog steeds als gerechtsjurist en blijft anciënniteit opbouwen, maar de nationale wetgeving sluit haar uit van het recht op salarisverhoging voor anciënniteit van meer dan vijf jaar.
- 2 Verzoekster heeft een vordering ingesteld tot berekening van haar salaris, strekkende tot veroordeling van verweerders tot betaling van het salaris waarop zij recht heeft op grond van haar anciënniteit van meer dan vijf jaar in de functie van gerechtsjurist. Daarnaast heeft zij verzocht om het Unierecht bij voorrang toe te passen en de onverenigbare en discriminerende nationale wetgeving buiten toepassing te laten.
- 3 De Tribunal Mureș (rechter in eerste aanleg Mureș, Roemenië) doet geen uitspraak in laatste aanleg, maar legt zijn vragen ambtshalve voor aan het Hof, met name omdat hij van oordeel is dat de juridische beoordeling van de hogere rechter hem ertoe zou kunnen brengen een vonnis te wijzen dat in strijd is met het Unierecht.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 4 Ten gronde betoogt verzoekster dat zij is uitgesloten van het recht op salarisverhoging bij een anciënniteit van meer dan vijf jaar als gevolg van een discriminerende behandeling ten opzichte van de andere gespecialiseerde gerechtsambtenaren. De discriminatie is gebaseerd op het criterium van haar dienstverband voor bepaalde tijd in de zin van richtlijn 1999/70/EG en de raamovereenkomst in de bijlage bij die richtlijn.
- 5 Verweerders voeren ten gronde aan dat de verschillende behandeling van verzoekster wordt gerechtvaardigd door haar dienstverband voor bepaalde tijd en dat deze behandeling in het nationale recht is vastgelegd. Daarnaast beroepen zij zich in hun verweer op de bindende kracht van arrest nr. 12/2022 van de Înalță Curte de Casație și Justiție – kamer voor beroepen in het belang van de wet.

- 6 Partijen hebben zich niet uitgesproken over de prejudiciële verwijzing naar het Hof.

Motivering van de verwijzing

- 7 De functie van gerechtsjurist maakt deel uit van de categorie gespecialiseerde gerechtsambtenaren (bestaande uit rechters, gerechtsjuristen, openbaar aanklagers, gespecialiseerd ondersteunend personeel en met rechters en openbaar aanklagers gelijkgesteld administratief personeel). De verwijzende rechter stelt vast dat het betwiste salarisrecht, de salarisverhoging wegens anciënniteit, rechtens aan gerechtsambtenaren toekomt op grond van de eenvoudige rekenkundige en algemene cumulatie van anciënniteit (als algemene en abstracte voorwaarde), zonder dat het zelfs noodzakelijk is dat deze anciënniteit ononderbroken is of in dezelfde gerechtelijke eenheid is opgebouwd. Deze rechter herinnert er echter aan dat de verschillende keuze van de wetgever met betrekking tot de aanwervingsmethode voor gerechtsjuristen (aanwerving door middel van selectie) en voor loopbaanrechters en gelijkgesteld administratief personeel (aanwerving door middel van vergelijkend onderzoek), in het kader van de onderhavige analyse niet essentieel en doorslaggevend is, aangezien de aanwerving slechts een fase is die aan de aanstelling voorafgaat. Vanaf het moment van hun aanstelling zijn gerechtsjuristen bij de uitoefening van hun gerechtelijke activiteit „uitsluitend onderworpen aan de wet” en kunnen zij niet meer worden ontslagen, noch bevinden zij zich in een positie van ondergeschiktheid of afhankelijkheid ten opzichte van de maatschappelijke organisaties en autoriteiten die betrokken zijn bij hun aanwervingsprocedure. Wat daarom doorslaggevend en beslissend is, is de vergelijking en analogie tussen de inhoud van de functies (zoals: gerechtelijke verplichtingen, onverenigbaarheden, verboden, beperkingen, ontzeggingen, enzovoort) en de daadwerkelijke duur van de uitoefening ervan. Deze aspecten hebben duidelijk betrekking op de tijd na de aanstelling, aangezien alleen deze inhoud en deze duur de toekenning van bepaalde overeenkomstige financiële vergoedingen rechtvaardigen.
- 8 De verwijzende rechter wijst erop dat richtlijn 1999/70/EG en de in bijlage I daarbij opgenomen raamovereenkomst zonder twijfel van toepassing zijn op het hoofdgeding. Volgens de rechtspraak van het Hof is clause 4, punt 1, van de raamovereenkomst onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig om door particulieren voor de nationale rechter te kunnen worden ingeroepen tegen de staat (zie onder meer arrest van 22 december 2010, Gavieiro [REDACTED] [REDACTED] C-444/09 en C-456/09, EU:C:2010:819, punten 78-83), en heeft die bepaling rechtstreekse werking met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden en de criteria aan de hand waarvan de anciënniteit met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden wordt vastgesteld (zie in die zin arrest van 15 april 2008, Impact, C-268/06, punten 55, 59, 60, 68 en 126).
- 9 Na zijn onderzoek stelt de verwijzende rechter vast dat *een gerechtsjurist een „werknemer” en een „werknemer met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde*

tijd” in de zin van het Unierecht is en dat de anciënniteitstoelage onder het begrip „arbeidsvoorwaarden” van clause 4 van de raamovereenkomst moet vallen.

Zo is een gerechtsjurist een „werknemer” omdat a) hij als hoofdberoep reële en daadwerkelijke arbeid verricht, en niet louter marginale en bijkomstige werkzaamheden (arrest van 26 maart 2015, [REDACTED] C-316/13, EU:C:2015:200, punt 27); b) hij gedurende een bepaalde tijd voor een andere (publiekrechtelijke) persoon en onder diens gezag prestaties levert en als tegenprestatie een vergoeding ontvangt (arrest van 20 november 2018, Syndicat Familia Constanța e.a, C-147/17, EU:C:2018:926, punt 41); c) de omstandigheid dat die arbeidsverhouding naar nationaal recht een rechtskarakter sui generis heeft, geen gevolgen mag hebben voor de hoedanigheid van „werknemer” in de zin van het Unierecht (arrest van 26 maart 2015, [REDACTED] C-316/13, EU:C:2015:200, punt 31); d) de vergoeding die hij ontvangt, wordt uitgekeerd als tegenprestatie voor zijn beroepsactiviteit en deze vergoeding van dien aard is dat hij daardoor een materieel voordeel verkrijgt en in zijn bestaan kan voorzien, en deze vergoeding zijn bij wet toegestane exclusieve beroepsinkomen is; e) noch de geringe hoogte van die vergoeding, noch de herkomst van de middelen waaruit deze wordt betaald, gevolgen heeft voor de hoedanigheid van „werknemer” in de zin van het Unierecht (zie bijvoorbeeld arrest van 4 juni 2009, [REDACTED], C-22/08 en C-23/08, EU:C:2009:344, punt 27); f) de arbeidsverhouding van een gerechtsjurist veronderstelt dat sprake is van een relatie van administratieve ondergeschiktheid, die geen afbreuk doet aan zijn onafhankelijkheid bij de uitoefening van zijn gerechtelijke activiteiten en die bestaat uit de volgende relevante aspecten: zijn onderwerping aan hogere tuchtrechtelijke bevoegdheden, de wijze waarop het werk van gerechtsjuristen is georganiseerd, de verplichting van gerechtsjuristen om zich te houden aan de administratieve besluiten van de president van de rechterlijke instantie en de organisatorische besluiten en verordeningen van de Hoge Raad voor de Magistratuur.

Een gerechtsjurist is een „werknemer met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd” omdat a) geen enkele specifieke sector van de raamovereenkomst is uitgesloten en dat de voorschriften van deze overeenkomst ook van toepassing zijn op arbeidsverhoudingen voor bepaalde tijd die met overheidsdiensten en andere entiteiten van de openbare sector zijn aangegaan (zie onder meer arrest van 22 december 2010, [REDACTED], C-444/09 en C-456/09, EU:C:2010:819, punt 38 en aldaar aangehaalde rechtspraak); b) het feit dat – in het onderhavige geval – gerechtsjuristen worden aangemerkt als dragers van een rechterlijk ambt, als zodanig niet volstaat om hen uit te sluiten van de in die raamovereenkomst verankerde rechten [zie onder meer arrest van 16 juli 2020, Governo della Repubblica italiana (Status van de Italiaanse vrederechters), C-658/18, EU:C:2020:572, punten 121-123]; c) die uitsluiting willekeurig zou zijn omdat de arbeidsverhouding van gerechtsjuristen naar haar aard niet wezenlijk anders is dan die welke werkers die naar nationaal recht in de categorie werknemers vallen, aan hun werkgevers bindt (zie naar analogie arrest van 1 maart 2012, [REDACTED], C-393/10, EU:C:2012:110, punt 42); d) de ambtstermijn

van gerechtsjuristen beperkt is tot een hernieuwbare periode van vijf jaar, zodat de verhouding tussen gerechtsjuristen en het ministerie van Justitie een verhouding voor bepaalde tijd is (zie in die zin beschikking van 19 maart 2019, CCOO, C-293/18, niet gepubliceerd, EU:C:2019:224, punt 31).

De verwijzende rechter is van oordeel dat *de salarisverhoging bij een anciënniteit van meer dan vijf jaar moet vallen onder het begrip „arbeidsvoorwaarden”* in clause 4 van de raamovereenkomst. Het Hof heeft geoordeeld dat dit begrip ook de voorwaarden inzake beloning en pensioen omvat die worden bepaald door de arbeidsverhouding (arrest van 15 april 2008, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, punt 134). De bevoegde nationale instanties moeten bij de vaststelling zowel van de loonbestanddelen als van de hoogte van die bestanddelen, op werknemers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd het non-discriminatiebeginsel toepassen dat is neergelegd in clause 4 van de raamovereenkomst (arrest van 15 april 2008, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, punten 129 en 130). In zijn arrest van 13 september 2007 in zaak C-307/05 (██████████) heeft het Hof geoordeeld dat clause 4, punt 1, van de raamovereenkomst als grondslag kan dienen voor de toekenning aan een werknemer met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd van een anciënniteitstoelage die naar nationaal recht is voorbehouden aan werknemers met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. Hetzelfde geldt voor de regels inzake de dienstdaag die moet worden vervuld om te kunnen worden ingedeeld in een hogere salarisgroep (arrest van 8 september 2011, ██████████, C-177/10, EU:C:2011:557, punt 46 en aldaar aangehaalde rechtspraak). In zijn arrest van 20 juni 2019, ██████████, C-72/18, EU:C:2019:516, punt 27, heeft het Hof dezelfde conclusie gehandhaafd in het geval van een aanvullende anciënniteitstoelage die werd toegekend op de enige voorwaarde van de vervulling van de anciënniteit in de betrokken functie (zoals in het hoofdgeding).

- 10 ***Het verschil in behandeling in het hoofdgeding*** bestaat erin dat gespecialiseerde gerechtsambtenaren in vaste dienst recht hebben op salarisverhoging wegens anciënniteit van meer dan vijf jaar, met uitzondering van enkel de gerechtsjuristen, die werknemers zijn met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd. Deze laatsten bevinden zich ontegenzeggelijk in een situatie die vergelijkbaar is met die van de rest van de gespecialiseerde gerechtsambtenaren in vaste dienst: beide categorieën verrichten vergelijkbaar werk van dezelfde aard, namelijk gespecialiseerde gerechtelijke werkzaamheden waarvoor juridische kwalificaties en bekwaamheden vereist zijn; zij hebben dezelfde arbeidsvoorwaarden; zij hebben vergelijkbare voorwaarden inzake bijscholing en hun salarissen worden uit dezelfde overheidsbegroting betaald.
- 11 De verwijzende rechter stelt vast dat ***er absoluut geen „objectieve reden” is die een verschil in behandeling als in het hoofdgeding rechtvaardigt***. Integendeel, dit verschil wordt uitsluitend gerechtvaardigd door het feit dat het is vastgelegd in een algemene en abstracte nationale regeling, namelijk een (loon)wet, hetgeen geen objectieve reden is (zie in die zin arrest van 5 juni 2018, ██████████, C-677/16, EU:C:2018:393, punt 56 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

Budgettaire overwegingen kunnen weliswaar aan de basis liggen van de keuzen van een lidstaat inzake sociaal beleid en de aard of de omvang beïnvloeden van de maatregelen die de lidstaat wenst vast te stellen, maar zijn op zichzelf immers geen doelstelling van dat beleid en kunnen derhalve geen rechtvaardiging vormen voor het toepassen van een nationale regeling die leidt tot een verschil in behandeling ten nadele van werknemers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd (beschikking van 9 februari 2017, ██████████ ██████████, C-443/16, EU:C:2017:109, punt 53 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

- 12 Vervolgens geeft de verwijzende rechter toelichtingen over de vier prejudiciële vragen. *Wat de eerste prejudiciële vraag betreft*, wijst deze rechter erop dat het voor hem in het hoofdgeding niet mogelijk is om de nationale regelgeving (OG nr. 137/2000 en de wetgeving betreffende de bezoldiging van gerechtsjuristen) uit te leggen op een wijze die in overeenstemming is met de vereisten van het Unierecht (richtlijn 1999/70/EG en de raamovereenkomst in de bijlage daarbij), noch om de volle werking van de vereisten van het Unierecht te verzekeren, aangezien hij niet kan verzekeren dat het non-discriminatiebeginsel wordt gewaarborgd door aan gerechtsjuristen een salarisverhoging toe te kennen wegens anciënniteit van meer dan vijf jaar.

Deze bevoegdheden zijn immers uitgesloten door arrest nr. 1325/2008 van de Curte Constituțională, waarin met bindende kracht voor de verwijzende rechter is geoordeeld dat hij nationale regelgevingshandelingen met kracht van wet niet buiten toepassing mag laten op grond dat zij discriminerend zijn, en deze niet mag vervangen door bepalingen in andere regelgevingshandelingen. Bijgevolg heeft de verwijzende rechter gerede twijfel of hij nog bevoegd is en het beginsel van voorrang van het Unierecht kan toepassen, en of de rechtspraak van de Curte Constituțională, die hij niet buiten toepassing mag laten, hem kan beletten het Unierecht toe te passen.

Bovendien volgt uit arrest nr. 12/2022 van de Înaltă Curte de Casație și Justiție – kamer voor beroepen in het belang van de wet, dat de verwijzende rechter discriminatie van gerechtsjuristen niet mag opheffen door hun de betaling van een salarisverhoging toe te kennen voor daadwerkelijke anciënniteit van meer dan vijf jaar. De verwijzende rechter twijfelt er redelijkerwijs aan dat een nationale rechter krachtens het Unierecht (een anders bindend) rechtsoordeel van een hogere rechter inderdaad niet hoeft te volgen, wanneer hij van oordeel is dat die juridische uitlegging in strijd is met het Unierecht.

- 13 *Met de tweede prejudiciële vraag* wenst de verwijzende rechter te vernemen of het begrip „arbeidsvoorwaarden” in clause 4 van de raamovereenkomst ook betrekking heeft op de litigieuze salarisverhoging, die geen bijzondere loyaliteitsbonus is, maar wordt betaald op grond van de eenvoudige rekenkundige cumulatie van anciënniteit en valt onder de categorie van financiële vergoedingen die zonder twijfel afhankelijk zijn van de arbeidsverhouding. Indien het Hof oordeelt dat deze salarisverhoging binnen de werkingssfeer van die

Unierechtelijke bepaling valt, zal de verwijzende rechter het Unierecht bij voorrang kunnen toepassen.

- 14 *Met de derde prejudiciële vraag* wenst de verwijzende rechter te vernemen of het betrokken verschil in behandeling kan worden gerechtvaardigd door het enkele feit dat het is vastgelegd in een nationale wettelijke regeling van een lidstaat. Deze twijfel ontstaat omdat deze omstandigheid juist het nationale beginsel van legaliteit betreft, dat bindend is voor de verwijzende rechter. Indien het Hof oordeelt dat deze rechtvaardiging niet objectief, redelijk en evenredig is, kan de verwijzende rechter de regels van nationaal recht die onverenigbaar zijn met deze uitlegging van het Unierecht, buiten toepassing laten.
- 15 *Met de vierde prejudiciële vraag* wenst de verwijzende rechter ten slotte te vernemen of het voor de toepassing van clause 4, punt 1, van de raamovereenkomst relevant is dat de loondiscriminatie, die rechtstreeks voortvloeit uit nationale wettelijke bepalingen, plaatsvindt binnen dezelfde overheidsdienst. In zijn rechtspraak over loondiscriminatie die rechtstreeks voortvloeit uit wettelijke bepalingen heeft het Hof geoordeeld dat dergelijke discriminatie binnen dezelfde overheidsdienst ontoelaatbaar is (zie bijvoorbeeld arrest van 8 april 1976, ██████████ 43/75, EU:C:1976:56). Het zou echter verhelderend zijn indien het Hof deze uitlegging ook in het geval van de raamovereenkomst bevestigt, aangezien het Hof heeft geoordeeld dat deze ook van toepassing is op de publieke sector (beschikking van 19 maart 2019, CCOO, C-293/18, punt 30), en op gerechtsambtenaren [arrest van 16 juli 2020, Governo della Repubblica italiana (Status van de Italiaanse vrederechters), punten 121-123].
- 16 Met betrekking tot het antwoord dat op de prejudiciële vragen moet worden gegeven, is de verwijzende rechter van oordeel dat alle vier de vragen bevestigend moeten worden beantwoord.
- 17 In het licht van deze twijfels, en gelet op het feit dat een door een hogere rechterlijke instantie gewezen arrest de verwijzende rechter tot een met het Unierecht strijdig vonnis zou kunnen brengen, besluit deze rechter de zaak krachtens artikel 267 VWEU voor te leggen aan het Hof.